

Primer lenobe

Turki so znani po celem svetu kot — delamrzniki. Osobito prednjačijo glede lenobe turški plemenitniki.

Kmalu za tem, ko je zasedla rajna Avstrija Bosno, so imeli naši častniki in uradniki priliko, spoznati razmere med poturčenimi Bosanci.

Zandarmerijski oficir, ki živi danes v pokoju, je prišel kmalu po zasedbi v Bosno. Kot poveljnik orožniškega oddelka je dobil v bolj zakotnem bosanskem mestecu stanovanje z velikim vrtom. Vrt je bil po turški navadi čisto zapuščen, preraščen s trnjem ter srahotjem. Častnik Slovenec se je lotil lasnoročno mučnega iztrebljenja ter snaženja. Ko je bil obširni vrt očiščen, je izkopal jame za slive ter sadno drevje.

Sosed oficirjevega vrta je bil bogat Turčin — Osman beg. Dan za dnevom je gledal častnika pri delu, držal roke prekrižane na hrbtu ter pušil cigareto za cigareto. Ko je začel oficir saditi drevesa, se je Turku razvezal jezik in je vprašal:

»Gospod, kaj vendar počenjaš?»

Častnik mu je pojasnil, da bo spremenil vrt v sadonosnik, ki mu bo rodil obilo sadja in predvsem slive.

Osman beg je posedal sam ravno tako zapuščen vrt. Ko je posadil oficir že vsa drevesa, je znosil musliman na svoj vrt motike, krampe in drugo poljedelsko orodje. Orožniki so bili uverjeni, da bo začel tudi on z lastnoročnim trebljenjem vrta. Ko je bilo vse orodje na sredini trnja ter srahotja, je sedel Turk s prekrižanimi nogama na kup orodja. Pušil je cigareto za cigareto, sedel nepremično, kakor bi bil najgloblje zamišljen...

Šele proti večeru je vstal, pospravil orodje in izginil v svoj stan.

Drugo jutro je znosil orodje na vrt že v jutro ter čepel na kupu celo dopoldne. Opoldne je vstal, zlezel na svojo mulo in odjezdil proti mestu. Osman bega ni bilo dva dni na spregled. Častnik je bil uverjen, da kupuje musliman v mestu sadna drevesca in mu je hotel priskočiti na po-

moč s svojo izkušnjo. Odpravil se je v mesto ter poiskal bega. Turčin ni kupoval drevesc, ampak pil na smrt rakijo. Ko je zagledal oficirja, ga je ozmerjal, češ, da je bedak, ker se je mučil cele tedne z izkopavanjem trnja. Tudi on se je hotel prvotno lotiti nasada vrta, a je poprej zadevo premislil temeljito: Po prevdanku se je prepričal, da se turškemu begu ne izplača delo, ker se lahko napije že gotove rakije na smrt za par kron!

Osman beg se je vrnil s pijančevanja šele tretji dan. Spal je nato poldrugi dan. Odslej ni niti pogledal več na oficirjev sadonosnik, ker plemeniti musliman je za lenobo, a ne za trudapolno obdelovanje vrta!

Poravnajte naročnino za „Slov. Gospodarja“!

Mežnar Valent.

Mežnar Valent zvonil, zvonil...

Trde žuljave roke stiskajo mastno vrv, težka, siva glava klanja v taktu bron.

Zvoni in misli:

Budim k Zdravi Mariji v mrzli noči. Človek počiva in sanja zlate sanje; krog njegovih ustnic žari in usta mu govorijo srečo. Valent pa zvonil in budi...

Pojem češčeno Marijo, ko tulijo tovarne k odmoru. Moja glava se klanja in človek je odložil motiko in zmolil molitev. Položil je trudno glavo v senco, da počijejo žulji krvavih rok...

V mrak udarja Ave Marija in zvonček vernih duš zapoje počitek in konec dneva. Mati zavija svojo dečo v posteljo in v vaški kapelici cingljajo jagode rožnega venca...

Zvonim ob petih in devetih, stiskam vrv ob štirih do petih. Spremljam glasove mislerere in joka. Zvonim zadnjo pot človeku, ki je moral k sodbi. Zvonil sem v mladosti in zvonim v starosti. O, koliko duš sem spremljal s svojim zvonom

na Ratnikovo njivo. Umril je župnik Janez in zvonil sem k pogrebu. Ducat duhovnikov mu je pelo mislerere in jokalo za blagim srcem. Šla sta k počitku ključarja; Franc, za njim pa Tone. Ko so ju polagali v zemljo, sem zvonil in drugič v življenju jokal in močil svoje roke s solzami. Tone je šel. Šola naju je zvezala, vojska naju je držala ob trdem komisu. Pa nisva tožila. Zvonil sem mu za njegove dobre besede...

Mežnar Valent zvonil in še misli:

Trikrat je bila že razkopana Ratnikova njiva, mežnar Valent pa še zvonim. Še so vajene moje roke trdega prijema mastnih vrvi. Še bom zvonil in še sebi bodem zvonil na Ratnikovo njivo. Sto in sto duš je šlo mimo mene. Vojska je pošiljala črna pisma naših padlih sinov. Mežnar Valent je zvonil. Prišla je mora in sesala naša dekleta. Mežnar Valent je zvonil. Kolikokrat sem nategoval vrv velikega bron, koliko lepih ur je šlo mimo mene.

Mežnar Valent zvonil in si govori:

Prišel bo čas, ko me pokliče Bog otec. Šel je župnik Janez, šel Tone in Franc, in šel bom tudi mežnar Valent. Šel bom pred Stol in rekel: Bog Otec, usmili se mežnarja Valenta, grešnika in velike lenobe. Lahka in sveta mi je služba, pa jaz sem malomaren, Bog Otec! Usmili se me, saj bom zvonil pridno in pobožno in ko me pokličeš, pošlji angela, da grem z njim!

Oče nas, ki —

Mežnar Valent zvonil, zvonil...

Le enkrat bi videl...

Kraj potoka počiva mirni dom. Beli zidovi štrlijo med zelenimi smrekami, kakor da prosijo v nebo v tihi in večni molitvi. Cvetoče črešnje pojejo v vetru in bele rože pokrivajo drevje. Okna cvetejo v pomladnih rožah. Vsako jutro in zvečer jim mlada žena doliva vode in se veseli njih rdečih in belih cvetov.

bilo zakopano. Raoul ima rudnik in tovarno. Vse mi je razložil, kako zlato dobiva in kako ga prodaja z vednostjo bolivijske vlade. Ako bi sedaj poskusili, da bi si zlato prilastili, bi bili pravi neumneži.

— Imaš prav — je kratko odgovoril Dübelle. — Stavim, da Casas sluti, zakaj smo prišli sem. Bilo pa bi zelo nespametno, ako bi mu svojo nakano razkrili. Naša naloga zaenkrat je, da čim bolj odvrčamo od sebe sum.

— Kako? Raoul nima povoda, da bi kaj prikrival. — Kaj? Ne vem, Gregor, ali si res tak osel? Ali se ti ne zdi čudno, da Casas niti črhnil ni o kakem zlatem rudniku, ko si bil v Sv. Martinu pri njem? Ali lastniki zlatih rudnikov molčijo in dopovedujejo svetu, da je živinoreja njihovo glavno bogastvo? Ne, moj dragi: ali je rudnik po zakonu zavarovan ali ne... tu se nekaj skriva, kar se mora razjasniti.

— Razen tega — je dodala Betka — nam je Lopato pokazal »puščice« in našli smo tudi »reko mali hribe« in vse drugo, kar navaja prednikovo pismo.

— O tem niti ne govorim, da moramo tudi iz dejstva, da smo našli grob tvojega pradedca, nekaj sklepati — je dejal Dübelle mrko.

— To je res — je priznal Gregor. — Vendar da ga moramo vprašati, ali ve kaj o tem?

— O čem? — je mrmral Dübelle.

— Kdo da je umoril mojega pradedca.

Dübelle ni vedel ali se naj jezi ali smeje.

— Gregor — je dejal — enkrat sem ti že povedal, da je Raoul človek, ki te v prvem trenutku spravi s pota, ako izve, kake namere imaš. Sedaj zopet naglašam: velika sreča, ako živi pridemo odtod.

— Zakaj?

— Ker nas Casas ne pusti pri življenju, ako izve, da so nam znane njegove skrivnosti.

— Jaz nisem spoznal, da bi hotel pred nami kaj skrivati. Nasprotno. Obljubil je celo, da nam vse razkaže.

XIV.

Casas se je precej skrbno pripravljal za sprejem gostov. Pred Betko je hotel nastopiti kot omikanec. Obril se je in krog vratu zvezal svileno ruto.

Ko je bil s toaleto gotov, se je ozrl skozi okno ven. Zagledal je Miguela. Izvrsten dečko! Kako hitro je gotov z delom. Casas mu je kimal, da pride k njemu.

— No, ali si izvršil nalogo in si prinesel dokaz?

Miguel je prišel bližje in Raoul je videl, da je ne- navadno nervozen.

— Gospod, oni človek sem pride. Lahko bi ga bil umoril, zdela pa se mi je bolje, da prej govorim z vami.

— Kdo pride sem? — Morda tisti Holandinec?

Narodite veselje svojim birmankam in kupite jim v spomin lep molitvenik, pa en rožničenec. V donatnem "Gospodarju" poglejte poleg navadnih spominčkov. TISKARNE SV. CIRILA